

સોરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી

Accredited Grade A by NAAC

રાજકોટ

વિનયન વિદ્યાશાળા

(પૂર્વ સ્નાતક)

સુધારેલ અભ્યાસક્રમ

સમાજશાસ્ત્ર

બી.એ. સેમેસ્ટર-૨

(ગુજરાતી માધ્યમ)

જૂન-૨૦૧૯ થી અમલમાં

Web Site : www.saurashtrauniversity.edu

સેમેસ્ટર-૨
સમાજશાસ્ત્ર

પેપર નંબર	પેપરનું નામ	ક્રેડીટ	આંતરિક ગુણ	બાહ્ય ગુણ	કુલ ગુણ
૩ (મુખ્ય)	સમાજશાસ્ત્રના મહત્વના ખ્યાલો	૩	૩૦	૭૦	૧૦૦
૩ ગૌણ-૧	સમાજશાસ્ત્રના મહત્વના ખ્યાલો	૩	૩૦	૭૦	૧૦૦
૩ ગૌણ-૨	સમાજશાસ્ત્રના મહત્વના ખ્યાલો	૩	૩૦	૭૦	૧૦૦
૪ (મુખ્ય)	ભારતની સામાજિક સંસ્થાઓ ભાગ-૨	૩	૩૦	૭૦	૧૦૦
૪ ગૌણ-૧	ભારતની સામાજિક સંસ્થાઓ ભાગ-૨	૩	૩૦	૭૦	૧૦૦
૪ ગૌણ-૨	ભારતની સામાજિક સંસ્થાઓ ભાગ-૨	૩	૩૦	૭૦	૧૦૦
૪ (મુખ્ય) (વૈકલ્પિક)	સમાજશાસ્ત્રમાં સગપણ સંબંધો	૩	૩૦	૭૦	૧૦૦
૪ ગૌણ-૧	સમાજશાસ્ત્રમાં સગપણ સંબંધો	૩	૩૦	૭૦	૧૦૦
૪ ગૌણ-૨	સમાજશાસ્ત્રમાં સગપણ સંબંધો	૩	૩૦	૭૦	૧૦૦

PAPER STYLE :

Semester End Exam. 70 Marks

Que. 1	Long Question from the Unit – 1 (1 out of 2)	14 Marks
Que. 2	Long Question from the Unit – 2 (1 out of 2)	14 Marks
Que. 3	Long Question from the Unit – 3 (1 out of 2)	14 Marks
Que. 4	Long Question from the Unit – 4 (1 out of 2)	14 Marks
Que. 5	Short Questions : (Any 2 out of 4)	14 Marks

સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી – રાજકોટ

બી.એ. સમાજશાસ્ત્ર

સેમેસ્ટર-૨

ચોઈસ બેઈઝ ક્રેડીટ સીસ્ટમ આધારીત અભ્યાસક્રમ

જૂન-૨૦૧૯ થી અમલમાં

પેપર નં. ૩ – સમાજશાસ્ત્રના મહત્વના ખ્યાલો (મુખ્ય) (ગૌણ-૧) અને (ગૌણ-૨)

અભ્યાસક્રમના ઉદ્દેશો

૧. સમાજશાસ્ત્રના પાયાના ખ્યાલોની જાણકારી મેળવવી
૨. સમાજશાસ્ત્રીય પૂર્વભૂમિકાની રૂપરેખા જાણવી
૩. સમાજશાસ્ત્રના સ્વરૂપ અને કાર્યક્ષેત્રની સમજૂતિ આપવી
૪. વિદ્યાર્થીઓ માટે સ્પર્ધાત્મક વાતાવરણ પૂરું પાડવું.
૫. સમાજશાસ્ત્રના મૂળભૂત પારીભાષિક શબ્દો જાણવા.

પ્રકરણ-૧	સમાજિકરણ	
	અ	અર્થ અને વ્યાખ્યા
	બ	સમાજિકરણના ઉપકરણો (એજન્સીઓ) તરીકે – કુટુંબ અને સમકક્ષ જૂથ
	ક	શિક્ષણ સંસ્થા
	ડ	સંચાર માધ્યમો
પ્રકરણ-૨	વ્યક્તિ અને સમાજ	
	અ	વ્યક્તિ અને સમાજ વચ્ચેના સંબંધો અંગેના વિભિન્ન ખ્યાલો
	બ	સામાજિક કરારવાદ
	ક	સામાજિક દેહવાદ
	ડ	સમાજશાસ્ત્રીય દ્રષ્ટિબિંદુ
પ્રકરણ-૩	સામાજિક સ્તરરચના અને સામાજિક ગતિશીલતા	
	અ	સામાજિક સ્તરરચનાનો અર્થ અને સ્વરૂપ
	બ	સામાજિક સ્તરરચનાના કાર્યો-વિકાર્યો
	ક	સામાજિક ગતિશીલતા અર્થ, લક્ષણો અને પ્રકારો
	ડ	સામાજિક ગતિશીલતાને અસર કરતાં પરીબળો
પ્રકરણ-૪	સામાજિક નિયંત્રણ	
	અ	સામાજિક નિયંત્રણના અર્થ અને વ્યાખ્યા
	બ	સામાજિક નિયંત્રણના લક્ષણો
	ક	સામાજિક નિયંત્રણના સાધનો – લોકરીતિ – લોકનીતિ – રિવાજો – કાયદો – ફેશન
	ડ	સામાજિક નિયંત્રણનું મહત્વ

રેફરન્સ :

- ભટ્ટ ગીરીશચંદ્ર જી. (૧૯૯૨), 'ધ હિન્દુ મેરેજ એક્ટ અધર લો', વેસ્ટર્ન લો-હાઉસ, અમદાવાદ
 - વાઘેલા સુનિલ એસ. (૨૦૦૫), 'લગ્ન કુટુંબ અને સગપણ સંબંધ', યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ
 - વ્યાસ સી.ડી. (૧૯૮૧), 'હિન્દુ કાયદો' યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ
 - શ્યામચરણ દુબે (૧૯૫૫), 'ભારતીય સમાજ', અનુ. હર્ષિદા રામુપંડિત, નેશનલ બુક ટ્રસ્ટ, નવી દિલ્હી
1. Desai A. R. : Samajkhan 1-4 (Guj.) Guj. Uni. 1960.
 2. Biersted Robert : The social order, Tata Mcgraw Hill, 1970.
 3. Alex Inkeles : What is sociology ! An introduction to the discipline & profession, Prentice Hall Inc. 1964.
 4. Davis Kingsley : Human Society, Macmillan Co., 1961.
 5. Gisbert : Fundamentals of Sociology.
 6. Horton and Hunt : Sociology, Macgraw Hill Book Co. 1964.
 7. Fairchild (Ed.) : Dictionary of Sociology.
 8. Fichter Joseph H. : Sociology The University of Chicago Press, 1957.
 9. Government of India : Social Welfare in India Planning Commission, 1960.
 10. Haridas T. Majumdar : The Grammar of Sociology - Man in Society, Asia Pub. House, 1966.
 11. Johnson Harry M. : Sociology - A Systematic Introduction, Allied Publication Indian Ed. 1966.
 12. Ogburn and Him Koff : A H and Book of Sociology, Euresia Bub House, 1966.
 13. Usha Kanharse (Trans.) Samajshatra (Gujarati) Guj. Uni.
 14. V. Joshi (Dr.) "Paribhashik Shabda Kosh" Uni Granthnirman Board, Ahmedabad, 1999.

સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી – રાજકોટ

બી.એ. સમાજશાસ્ત્ર

સેમેસ્ટર-૨

ચોઈસ બેઈઝ ક્રેડીટ સીસ્ટમ આધારીત અભ્યાસક્રમ

જૂન-૨૦૧૯ થી અમલમાં

પેપર નં. ૪ – ભારતની સામાજિક સંસ્થાઓ ભાગ-૨ (મુખ્ય) (ગૌણ-૧) અને (ગૌણ-૨)

અભ્યાસક્રમના ઉદ્દેશો

૧. સમાજશાસ્ત્રના પાયાના ખ્યાલોની જાણકારી મેળવવી
૨. સમાજશાસ્ત્રીય પૂર્વભૂમિકાની રૂપરેખા જાણવી
૩. સમાજશાસ્ત્રના સ્વરૂપ અને કાર્યક્ષેત્રની સમજૂતિ આપવી
૪. વિદ્યાર્થીઓ માટે સ્પર્ધાત્મક વાતાવરણ પૂરું પાડવું.
૫. સમાજશાસ્ત્રના મૂળભૂત પારિભાષિક શબ્દો જાણવા.

પ્રકરણ-૧	ધર્મ સંસ્થા	
	અ	ધર્મનો અર્થ અને લક્ષણો
	બ	મુખ્ય ધર્મોની માન્યતાઓ
	ક	ધર્મના કાર્યો
	ડ	ધર્મના વિકાર્યો
પ્રકરણ-૨	શિક્ષણ સંસ્થા	
	અ	શિક્ષણનો અર્થ
	બ	શિક્ષણ અને સમાજનો સંબંધ
	ક	શિક્ષણના સામાજિક કાર્યો
	ડ	કન્યા કેળવણીનું મહત્વ
પ્રકરણ-૩	રાજ્ય સંસ્થા	
	અ	રાજ્યનો અર્થ અને લક્ષણો
	બ	રાજ્યના કાર્યો
	ક	કલ્યાણ રાજ્યનો ખ્યાલ
	ડ	સમાજના અભ્યાસનો સમાજશાસ્ત્રીય અભિગમ
પ્રકરણ-૪	મિલકત સંસ્થા	
	અ	મિલકતનો અર્થ
	બ	મિલકતના હકકનું સ્વરૂપ
	ક	મિલકતના પ્રકાર
	ડ	મિલકતનો ટ્રસ્ટીશીપનો સિધ્ધાંત

રેફરન્સ :

- ડૉ. હરિશ દોશી (૧૯૮૬), 'લગ્ન અને કુટુંબ', યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ
 - ડૉ. તારાબેન પટેલ (૧૯૬૫), 'ભારતીય સમાજ વ્યવસ્થા', ધ ન્યુ ઓર્ડર બુક કંપની, અમદાવાદ
 - ડૉ. અક્ષયકુમાર દેસાઈ, ડૉ. નીરા દેસાઈ (૧૯૬૮), 'સંયુક્ત કુટુંબ વ્યવસ્થા' સમાજ વિજ્ઞાનમાળા-૩, આર.આર. શેઠની કંપની, મુંબઈ.
 - દેસાઈ એ. આર. અને દેસાઈ નીરા : ભારતમાં ગ્રામીણ સમાજશાસ્ત્ર.
 - એ. જી. શાહ અને જે. કે. દવે : ગ્રામીણ સમાજશાસ્ત્ર.
 - વિદ્યાર્થી લલિત પ્રસાદ : ભારતીય નગર (સંપાદક : ડો. દેસાઈ એન. દેસાઈ).
 - ડો. હરીશ દોશી : નગર સમાજશાસ્ત્ર.
 - ગુજરાત સરકાર : ગુજરાત નગરપાલિકા અધિનિયમ (સુધારેલો).
 - એ. જી. શાહ અને જે. કે. દવે : નગર સમાજશાસ્ત્ર.
1. Ghurye G. S. : Caste & Race in India
 2. Ghurye G. S. : Urbanization & Family Change,
 3. Desai A. R. & Desai Nera : ભારતમાં ગ્રામીણ સમાજશાસ્ત્ર
 4. Desai A. R. : Social Background of Indian Nationalism
 5. Altekar A. S. : The Position of Women in Hidnu Civilization
 6. Karve Irawati : Kinship Organization in India
 7. Kuppenswamy B. : Social Change in India
 8. Bose Ashish : Population in India's Development
 9. Chekki D.A. : Modernization & Kinship in Uban India
 10. Desai I. P. : Some Aspects of Family in Mahuva
 11. Govt. of India : Facts about India, 1971
 12. Hate & C.A. : Changing Status of Women in Post - India Independence
 13. Kanan C. T. : Inter Caste & Inter Community Marriage in India
 14. Kapadia K. M. : Marriage & Family in India

સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી – રાજકોટ

બી.એ. સમાજશાસ્ત્ર

સેમેસ્ટર-૨

ચોઈસ બેઈઝ ક્રેડીટ સીસ્ટમ આધારીત અભ્યાસક્રમ

જૂન-૨૦૧૮ થી અમલમાં

પેપર નં. ૪ – સમાજશાસ્ત્રમાં સગપણ સંબંધો (વૈકલ્પિક) (મુખ્ય) (ગૌણ-૧) અને (ગૌણ-૨)

અભ્યાસક્રમના ઉદ્દેશો

૧. સમાજશાસ્ત્રના પાયાના ખ્યાલોની જાણકારી મેળવવી
૨. સમાજશાસ્ત્રીય પૂર્વભૂમિકાની રૂપરેખા જાણવી
૩. સમાજશાસ્ત્રના સ્વરૂપ અને કાર્યક્ષેત્રની સમજૂતિ આપવી
૪. વિદ્યાર્થીઓ માટે સ્પર્ધાત્મક વાતાવરણ પૂરું પાડવું.
૫. સમાજશાસ્ત્રના મૂળભૂત પારિભાષિક શબ્દો જાણવા.

પ્રકરણ-૧	સગપણ સંબંધો	
	અ	સગપણ સંબંધોનો અર્થ અને વ્યાખ્યા
	બ	સગપણ સંબંધોનું સ્વરૂપ
	ક	સગપણ સંબંધોનું મહત્ત્વ
	ડ	સગપણ સંબંધ અંગેની પરિભાષાઓ
પ્રકરણ-૨	સગપણ સંબંધો અને પાયાના ખ્યાલો	
	અ	વારસાગત સગપણ સંબંધો
	બ	નજીકના સગા સાથેના સંબંધો
	ક	ગૌત્ર અને સ્તોત્ર
	ડ	સર્પિંડ
પ્રકરણ-૩	સગપણ સંબંધો અને વંશ ક્રમ	
	અ	વંશ
	બ	વંશક્રમ
	ક	સ્વજનો
	ડ	પૂરક સંબંધો
પ્રકરણ-૪	ભારતમાં સગપણ સંબંધોનું સંગઠન અને પ્રાદેશિક વિવિધતા	
	અ	ઉત્તર ક્ષેત્રમાં સગપણ સંગઠન
	બ	મધ્ય ક્ષેત્રમાં સગપણ સંગઠન
	ક	દક્ષિણ ક્ષેત્રમાં સગપણ સંગઠન
	ડ	પૂર્વ ક્ષેત્રમાં સગપણ સંગઠન

રેફરન્સ :

- વિદ્યાર્થી લલિત પ્રસાદ : ભારતીય નગર (સંપાદક : ડો. દેસાઈ એન. દેસાઈ).
 - ડો. હરીશ દોશી : નગર સમાજશાસ્ત્ર.
 - ગુજરાત સરકાર : ગુજરાત નગરપાલિકા અધિનિયમ (સુધારેલો).
 - એ. જી. શાહ અને જે. કે. દવે : નગર સમાજશાસ્ત્ર.
 - શાહ વિમલ : ગુજરાતના આદિવાસીઓ
 - શાહ વિમલ : આદિવાસીઓના પ્રશ્નો
 - શાહ પી. જી. : ગુજરાતના દુબળા
 - પંડ્યા ગૌરીશંકર પ્ર. : દુબળા જાતિમા પરંપરાગત જાતિપંચ
 - શાહ એ. જી. અને દવે જે. કે. : ભારતીય આદિવાસી સમાજ
1. Gunatilake, G. 1984 : Intersectoral Linkages and Health Development : Case Studies in India (Kerala State)
 2. John Kane : Social Problems (1962).
 3. Gisbert : Fundamentals of Sociology.
 4. Mamoria C. B. : Social Problems and Social Disorganization in India (1970)
 5. Harton and Leslie : Sociology of Social Problems.
 6. Ghurye G. S. : The Scheduled Tribes
 7. Krishna Iyer and Bala Ratnam : Anthropology in India
 8. Majumdar and Modan : An Introduction to Social Anthropology
 9. Desai A. R. : Samajkhan 1-4 (Guj.) Guj. Uni. 1960.
 10. Fairchild (Ed.) : Dictionary of Sociology.
 11. Fichter Joseph H. : Sociology The University of Chicago Press, 1957.
 12. Veerananarayana Keihineni (1991) : Political Economy of State Intervention in Health Care.
 13. Albrecht, Gary L. 1944 : Advances in Medical Sociology Mumbai.

સમાજશાસ્ત્રની અભ્યાસ સમિતિએ પૂર્વ સ્નાતક અને અનુસ્નાતક કક્ષાના પેપરોનો અભ્યાસક્રમ તૈયાર કરીને સુપ્રત કર્યો છે. આમ છતાં જો અને જ્યારે જરૂર ઉભી થશે તો અને ત્યારે સમાજશાસ્ત્રની અભ્યાસ સમિતિ સંબંધિત પ્રશ્ન પ્રત્યેના મુદ્દાઓમાં ફેરફાર કરી શકશે.